

УДК 81'27(811.111+811.161.2):81'373:81'37:81'42

DOI <https://doi.org/10.32782/2522-4077-2025-212-10>

**ЗІСТАВНИЙ АНАЛІЗ МОВЛЕННЄВОГО ЖАНРУ
АНЕКДОТ У ЛЕКСИКОГРАФІЧНОМУ ПРЕДСТАВЛЕННІ:
ЛІНГВОКОГНІТИВНИЙ АСПЕКТ**

**CONTRASTIVE ANALYSIS OF THE SPEECH GENRE *ANECDOTE*
IN LEXICOGRAPHIC REPRESENTATION:
LINGUOCOGNITIVE ASPECT**

Борисов О. О.,

orcid.org/0000-0001-6159-199X

Scopus-Author ID: 57979563400

*доктор філологічних наук, професор,
професор кафедри іноземних мов
Пенітенціарної академії України*

Стаття присвячена зіставному дослідженню семантики ключових одиниць сучасної англійської та української мов на позначення мовленнєвого жанру *анекдот*. Жанр як когнітивно-дискурсивний феномен є тематично, композиційно та стилістично відокремленою інваріантною когнітивною моделлю побудови тексту, яка задає параметри перебігу комунікативної взаємодії в межах певного лінгвокультурного простору. Анекдот є малим мовленнєвим жанром, що вибудовується навколо концепту *АНЕКДОТ*, який висвітлюється в площині макроконцепту *ЖАНР* та реалізується в низці мезоконцептів *ЖАНРОВІ РІЗНОВИДИ* (*РОЗМОВА*, *БЕСІДА* тощо). Він містить інформацію про комічну історію, в якій, на фоні ціннісних стереотипів, що разом поділяють / не поділяють партнери, висвітлюється деякий життєвий конфлікт. В дискурсивному плані *анекдот* розуміємо як короткий зв'язний емоційно-оцінний наративний текст (у динаміці та статичності), який в один із доречних моментів розгортання іншого жанру навмисно вимовляється адресантом з метою розсмішити адресата, сприяючи оптимізації сумісної діяльності. Концепт *АНЕКДОТ* в британському та українському етнічних колективах отримує номінації *anecdote* ("a short funny story about a real person or event") та *анекдот* ("коротке жартівливе (здебільшого вигадане) оповідання про яку-небудь смішну подію"). Ізоморфність семантики базується на спільних семах 'story' та 'оповідання', 'short' та 'короткий', 'funny' та 'жартівливий', 'event' та 'подія'. Аломорфність актуалізується додатковим компонентом 'person', у той час як в українській дефініції наявним є елемент 'вигаданий'. Обидва значення виформовуються навколо спільної когнітивної моделі, структурованої акціонально-посесивним фреймом. Спільність полягає й в тому, що головні суб'єкти представлені імпліцитно слотами ДЕХТО 1 (оповідач) та ДЕХТО 2 (слухач), а також слотом ДЕХТО 3 (суб'єкт оповідання), який активується на вербальному рівні лише в англійській дефініції. Аломорфним є компонент української фреймової структури (не) *діє* ТАК, що реалізується семою 'вигаданий', уточнений семою 'здебільшого'. Ізоморфною є пропозиція фрейму, яка відображує те, що оповідач створює текст з необхідними для впливу якостями (ТАКИЙ 1: якість). В результаті чого бенефіціант *сміється*, що зафіксовано імпліцитно представленою посесивною частиною фрейму.

Ключові слова: анекдот, мовленнєвий жанр, семантика, значення, концепт, фрейм.

The article is devoted to the contrastive research of the semantics of the key lexical units of modern English and Ukrainian languages, which denote the speech genre of *anecdote*. The genre as a cognitive-discursive phenomenon is a thematically, compositionally and stylistically separate, invariant, cognitive model of the text construction that sets the parameters of the communicative interaction within a particular linguistic and cultural space. The anecdote is a small speech genre that is built around the concept of *ANECDOTE*, highlighted on the background of the macro-concept *GENRE* and implemented in some meso-concepts of *GENRE VARIETIES* (*CONVERSATION*, *TALK*, etc.). It contains information about a comic story in which a specific life conflict is projected on some value stereotypes shared or not shared by partners. In discursive terms, an anecdote is understood as a short, coherent, emotional and evaluative narrative text (in dynamics and statics), which at one of the appropriate moments of the deployment of another genre is deliberately uttered by the addressee to make the addressee laugh, contributing to the optimisation of their common activity. The concept of *ANECDOTE* in the British and Ukrainian linguistic environment acquires

the nominations of *anecdote* ('a short funny story about a real person or event') and *анекдот* ('a short humorous (primarily fictional) story about a funny event'). The isomorphic features are based on the common semes 'story' and 'оповідання', 'short' and 'короткий', 'funny' and 'жартівливий', 'event' and 'подія'. Allomorphy is actualised by an additional component 'person', whereas the Ukrainian definition contains the element 'вигаданий'. Both meanings are formed around the common cognitive model structured by the action and possession frame. The common feature is that the main subjects are represented implicitly by the slots SOMEBODY 1 (the narrator) and SOMEBODY 2 (the listener) as well as by the slot SOMEBODY 3 (the subject of the story), which is activated on the verbal level only in the English definition. The allomorphic component of the Ukrainian frame structure (*not*) ACTS, realised by the seme 'вигаданий' and clarified by the component 'здебільшого'. Isomorphic is the frame proposition that reflects that the narrator creates a text with the qualities necessary for the planned impact (SUCH 1-quality). As a result, the beneficiary *laughs*, the fact fixed by the implicitly represented possessive part of the frame.

Key words: anecdote, speech genre, semantics, meaning, concept, frame.

Постановка проблеми. Антропоцентричний підхід до розгляду мовних та мовленнєвих явищ, який панує в сучасній лінгвістиці [1; 2; 3; 4; 5 та ін.], передбачає їхній розгляд у тісному взаємозв'язку з тими процесами та феноменами, якими визначаються індивід та суспільство, а саме: свідомість, мислення, емоції, культура тощо. Когнітивно-дискурсивний погляд на існуючі проблеми є логічним продовженням структурно-семантичного осягнення мовної субстанції як автономно існуючої "речі у собі" (І. Кант). За новим підходом, мова в різних її іпостасях (структура, субстанція, культурний продукт, мовлення) існує як "річ для нас", невід'ємно від всіх процесів свідомості, якостей індивідуума та етнокультурної спільноти, до якої він належить, а також феноменів соціального життя, які є унікальними або відтворюються повсякденно.

Погляд на комунікацію теж суттєво збагатився через такі "світоглядні" зміни. Вона стала розглядатися в широкому контексті [3; 4; 6] із врахуванням того, що, насамперед, вона є одним із видів діяльності, який є психічною та соціально розвинутою здатністю та властивістю індивіда вступати в контакт з іншою особою. Така діяльність передбачає використання тих мовних та мовленнєвих одиниць, вибір яких залежить від існуючої потреби, поставленої цілі, співрозмовника, ситуації взаємодії, сфери спілкування, динаміки перебігу інтеракції, її раціональної та емоційної категоризації. Відповідно обирається той чи інший мовленнєвий жанр, чи їхнє поєднання в процесі розгортання комунікації, що відбиває стратегічний напрямок спілкування, його тактичну реалізацію, регістр взаємодії, тональність обраних одиниць тощо [2].

Мовленнєвий жанр (МЖ) розуміємо як тематично, композиційно та стилістично специфічний інваріантний зразок побудови тексту в типовій ситуації соціальної, психологічної та культурної взаємодії людей в певній сфері життєдіяльності суспільства [7, с. 11; 8, с. 179]. Ця когнітивна структура знання, яка отримуючи етнічного забарвлення в окремому соціокультурному та комунікативному просторах, через процеси соціалізації та виховання, формує глобальну стратегічно-тактичну лінію поведінки мовців в цілому та в конкретній ситуації, скеровуючи їхні комунікативні дії [9, с. 42]. Тож функціональним призначенням жанрової моделі є те, що вона виступає регулюючою системою, яка задає параметри перебігу комунікації. Відповідно, з іншого боку, будь-який МЖ відображає ту чи іншу комунікативну ситуацію інтеракції індивідів, яка, як складний комплекс зовнішніх умов спілкування і внутрішніх станів тих, хто спілкується [6, с. 39], визначає поведінку учасників комунікації, впливаючи на вибір МЖ, на актуалізацію ідеї поєднання в спілкуванні різних жанрових моделей.

Одним із невід'ємних жанрів етнічного комунікативного простору, який водночас є одним із найважливіших елементів сміхової культури, є жанр *анекдоту*. Він реалізує категорію комічного та є одним із видів жарту, як більш широкого МЖ [6; 10; 11]. *Анекдот* розуміємо як короткий зв'язний наративний текст (у динаміці та статично), який в один із доречних моментів розгортання взаємодії (в ідеалі) навмисно вимовляється адресантом з метою розсмішити адресата [1, с. 92; 6, с. 62]. Така динамічна історія про фрагмент повсякденної реальності, відбиваючи певний конфлікт в деякій сфері життя суспільства [12, с. 56], характеризується лаконічним,

цікавим та яскравим сюжетом з акцентом на кульмінацію та несподівану розв'язку, яка спричиняє розрядкою від напруги у вигляді сміху [13, с. 55].

Анекдот є актуальним емоційно-оцінним текстом, який представляє суб'єктивне ставлення індивіда до подій в навколишньому світі, відбиває ціннісні стереотипи, які разом поділяють або не поділяють партнери по комунікації. Зазвичай, вимовлений текст, який позиціонується та ідентифікується як комічний, пов'язаний інтертекстуальними зв'язками з прецедентними феноменами (текстами, іменами, подіями тощо) і стереотипами жарту [6, с. 62].

Анекдот як форма комунікації первісно спрямований на зближення людей, знаходження взаєморозуміння між ними. Будучи поверхнево монологічним за формою, він є глибоко діалогічним за змістом. Зазвичай, цей жанр є складовою частиною іншого МЖ (розмови, бесіди, суперечки, інтерв'ю тощо), тобто більш широкої комунікативної діяльності, сприяючи (в ідеалі) її оптимізації [12, с. 57]. За параметром *генеза*, на нашу думку, він знаходиться на перетині природних (первинних) та соціальних (вторинних) мовленнєвих жанрів. Природні жанри первинні за еволюцією, можуть бути актуалізованими в будь-якій ситуації та характеризуються тим, що людина здатна реалізовувати їх поза попереднім спеціальним навчанням [9]. Однак, розказати анекдот так, щоб було смішно – своєрідне мистецтво, якому треба, все ж таки, деякий час навчатися шляхом споглядання та практикування під час соціалізації та інкультурації.

Актуальність розвідки визначається тим, що вона, разом із багатьма іншими роботами, продовжує дослідження універсального механізму комунікації, для чого використовується один з найбільш ефективних інструментів – зіставний аналіз. Ефективність методу підкреслюється його реалізацією в межах когнітивно-дискурсивної парадигми мовознавства. У фокусі цього дослідження знаходиться проблема виділення семантичних меж МЖ *анекдот*, який як інваріантна когнітивна модель отримує варіантного втілення у вигляді етнічної специфікації (у нашому випадку) в межах британського та українського етнокультурних просторів. **Метою** статті є зіставне дослідження лінгвокогнітивних особливостей ключових одиниць позначення МЖ *анекдот* британським та українським мовними колективами. *Матеріалом* для аналізу слугували провідні британські та українські лексикографічні джерела.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. МЖ має давню традицію вивчення, як у вітчизняному, так і зарубіжному науковому просторі. На сьогоднішній момент буде справедливим твердження, що філологи далеко не завершили цей процес та продовжують активно, в межах різних лінгвістичних напрямів, обговорювати природу МЖ, критерії їхнього виокремлення, типологічні ознаки, таксономічні принципи, намагаються зробити найбільш повну та всеохоплюючу інвентаризацію за параметрами *форми, семантики, функції, інтенції, призначення, стратегії, тактик, стилю* тощо [2; 5; 7; 9 та ін.]. МЖ *анекдот* теж неодноразово виступав об'єктом дослідження в порівняльній, комунікативно-прагматичній, стилістичній, лінгвокультурній перспективах [1; 6; 8; 10; 11; 12; 13]. Однак, цікавим видається співставлення в лінгвокогнітивній площині саме базових речей – семантики лексичних одиниць, які позначають цей МЖ в сучасних англійській та українській мовах. Лінгвокогнітивний погляд на ці одиниці є відтворенням тих параметрів та відносин між ними, які формують та відрізняють “субстанцію” МЖ *анекдот* в двох культурах.

Виклад основного матеріалу дослідження. Порівняння значень “anecdote”, представлених у британських словниках *Cambridge Dictionary*, *Collins Collins Cobuild English Language Dictionary* та *Oxford Learner's Dictionaries*, відтворює схоже семантичне бачення цього денотата, пор.,

1. a short, interesting or funny story about a real person or event;
2. a short, often funny story, especially about something someone has done;
3. a short, amusing account of something that has happened [14; 15; 16].

Ядерною семою значень лексеми *anecdote* є ‘story’ (пор., *account is a written or spoken description or record of an event* [16]). Найближчі семи, до яких відносяться атрибутивні ком-

поненти ‘short’, ‘funny’, ‘interesting’, ‘amusing’ (=entertaining and funny [14]) характеризують ключову сему ‘story’. Остання отримує подальшої деталізації за рахунок поєднаних з нею прийменниковими семами ‘about’ та ‘of’ додаткових комплексів семантичних елементів, пор., 1. ‘a real person or event’, 2. ‘something someone has done’, 3. ‘something that has happened’. Бачимо, що найбільш узагальненим смислом є ‘a real person or event’, адже йдеться про *особу, яка щось зробила* або про *щось, що трапилося*, що й створило фрейм деякої події.

У свою чергу, у словнику *Longman Dictionary of Contemporary English anecdote* визначається як *a short story based on your personal experience* [17] з акцентом на особистому досвіді реальних (однак, імплікованих) подій. Як бачимо, оцінні конотації в запропонованій дефініції відсутні.

Узагальнення дає змогу змодельовати ідеальну семантичну структуру, яка лежить в основі всіх значень: **“a short funny story about a real person or event”**. Компонент ‘funny’ є комплексною семою та зосереджує в собі смисли привернення уваги, сміху, розваги, фіксовані семами ‘interesting’ та ‘amusing’.

Проаналізовані нами українські лексикографічні джерела, вочевидь, спираються на визначення, представлене в Академічному тлумачному словнику сучасної української мови [18; 19; 20]: **анекдот** – *коротке жартівливе (здебільшого вигадане) оповідання про яку-небудь смішну подію* [21]. Ядерним компонентом дефініції є ‘оповідання’, яке конкретизується атрибутивними компонентами ‘короткий’ та ‘жартівливий’, а також ‘реальний’ та ‘вигаданий’, уточнений семою ‘здебільшого’, що зміщує фокус уваги з реальності в ірреальність. Розповідь вибудовується навколо деякої події, яка викликає сміх (‘смішна’, ‘подія’). Факт того, що словники подають одне й те саме лексикографічне розуміння лексеми *анекдот* дозволяє говорити про інваріантну семантичну модель, яка функціонує в семантиці української мови.

Порівняння двох значень **“a short funny story about a real person or event”** та **“коротке жартівливе (здебільшого вигадане) оповідання про яку-небудь смішну подію”** дозволяє стверджувати наступне. Ізоморфними семами є ядра дефініцій (‘story’ та ‘оповідання’), найближчі до ядерних компонентів семи 1. ‘short’ та ‘короткий’, 2. ‘funny’ (making you laugh [17]) та ‘жартівливий’ (який містить у собі *жарт* (сказане чи зроблене для розваги, сміху)) [20], а також підґрунтя цієї історії – деяка подія (3. ‘event’ / ‘подія’). Інакше кажучи, фіксуємо максимальну схожість двох смислів. Аломорфним є те, що в англійському значенні функціонує рівнозначна за своєю роллю сема ‘person’, в той час як в українській дефініції акцент зміщується в бік *нереальності* події (‘здебільшого вигадане’). Відмічаємо й реалізацію опозиції *реальність* :: *нереальність* [22], навколо якої будується семантика одиниці. Крім того, відмінним є й те, що в українському значенні наявним є “надмірне”, навіть тавтологічне, оцінне маркування причини сміху: безпосередньо те, що викликає сміх (*жартівлива історія*), так і сама *смішна* подія.

На когнітивному рівні обидва значення ізоморфно будуються навколо акціонально-посесивного фрейму (у термінології С.А. Жаботинської) концепту *АНЕКДОТ*, з імплікованими слотами ДЕХТО 1: агент (адресант) та ДЕХТО 2: пацієнт/бенефіціант (адресат). Це пояснюється тим, що в обох мовах спостерігаємо відсутність семантичної експлікації оповідача та слухача, які, існуючи в координатах “тут та зараз” (слоти ТОДІ: час та ТУТ: простір), актуалізують у спільному комунікативному просторі координати “там та тоді”, в яких діяв (слот, актуалізований лише англійською дефініцією) ДЕХТО 3 (суб’єкт повідомлення / діяч).

Схематично (у вигляді лише акціональної структури з подальшим поданням та поясненням посесивної структури нижче) фрейм має такий вигляд:

[[ТОДІ: час (зараз) / ТУТ: простір (тут)] ДЕХТО 1: агент (адресант) з метою / створює ТАКИЙ 1: якість (вербальний/короткий/оцінний) ДЕЩО 1: об’єкт (текст) [[про [ТОДІ: час (минуле) / ТУТ: простір (там)] ДЕХТО 3: агент (не) діє ТАК1: спосіб ((не-)фізично; (не-)правильно) з ТАКИЙ2: якість ДЕЩО 2: результат] впливає на] заради ДЕХТО 2: бенефіціант/агент (адресат) продукує ДЕЩО 3: результат/об’єкт (сміх)].

Етноспецифічна сема 'вигаданий' реалізується на рівні заперечення дій суб'єкта ((не) *діє* ТАК (сема 'здебільшого')), у той час як спільна сема 'подія' представлена цілою пропозицією на чолі зі слотом ДЕХТО 3. Історія про нього (слот ДЕЩО 1: об'єкт) характеризується слотом ТАКИЙ 1: якість (вербальний/короткий/оцінний), який містить інформацію про онтологічні та аксіологічні характеристики тексту анекдоту, мета якого викликати сміх (спільний слот ДЕЩО 3: результат/об'єкт (сміх)). *Сміх як реакція* на щось є результатом вираження задоволення, радості тощо, що полягає в продукуванні характерних звуків. На фреймовому рівні концептуалізації це означає підключення посесивної структури знання: [ТАКИЙ1: якість (веселий, задоволений, радісний) ДЕХТО: агенс/володар (людина) *має* [[ДЕЩО1: ціле (тіло) *має*] СТІЛЬКИ1 [ДЕЩО2: частина (частина тіла/орган (голова, горло, язик тощо))] *продукує* СТІЛЬКИ2 ТАКИЙ2 ДЕЩО3: об'єкт (звук)].

Висновки. *Анекдот* як денотат, когнітивно-дискурсивне та текстове утворення, соціокультурний феномен, малий мовленнєвий жанр в британському та українському мовному середовищі отримує номінації *anecdote* та *анекдот*. Ізоморфність семантики є очевидною та базується на спільних семах 'story' та 'оповідання', 'short' та 'короткий', 'funny' та 'жартівливий', 'event' та 'подія'. Вже на цьому етапі можливо впевнено стверджувати, що обидві семантичні структури ("a short funny story about a real person or event" та "коротке жартівливе (здебільшого вигадане) оповідання про яку-небудь смішну подію") ґрунтуються на одній когнітивній моделі *АНЕКДОТ*. Аломорфність актуалізується додатковою семою 'person', наявною в структурі англійського значення; в українському значенні наявним є семантичний елемент 'вигаданий', відсутній в англійській дефініції, та уточнений (акцентований) компонентом 'здебільшого'. Атрибутивні семи 'жартівлива' ('історія') та 'смішна' ('подія') є оцінними елементами значення, які фіксують причини виникнення сміху. На когнітивному рівні обидва значення виформовуються навколо спільної конфігурації знання, структурованої акціонально-посесивним фреймом *АНЕКДОТ* у межах макроконцепту *ЖАНР*. Головні суб'єкти представлені (імпліцитно) слотами ДЕХТО 1 та ДЕХТО 2 (оповідач та слухач), а також слотом ДЕХТО 3 (суб'єкт оповідання). Ізоморфним є й те, що, наприклад, слоти СТІЛЬКИ: кількість та ТАКИЙ: якість, які характеризують суб'єкти ДЕХТО, в усіх випадках є так само не актуалізованими. ДЕХТО 1 створює/відтворює вербальний продукт (ДЕЩО 1: об'єкт (текст)) з необхідними для ефективного впливу якостями (ТАКИЙ 1: якість). В результаті чого бенефіціант *сміється*, що виражається посесивною частиною фрейма, де слоти (ДЕЩО 1: ціле (тіло), ДЕЩО 2: частина (частина тіла/орган), ДЕЩО 3: об'єкт (звук) та ТАКИЙ 1,2: якість, СТІЛЬКИ 1,2: кількість) та зв'язки між ними є лише імплікованими. Аломорфним є наявність в українській когнітивній моделі фреймового елемента (не) *діє* ТАК, що реалізується семою 'вигаданий', у той час як в англійській сема 'person' активує слот ДЕХТО 3: агенс. Ізоморфним є й те, що в обох структурах не представлені на вербальному рівні *суб'єкти* чи *об'єкти*, з якими взаємодіє герой розповіді, *причина*, за якої розповідається така жартівлива історія. Заповнення терміналів (такого "абстрактного") фрейму *АНЕКДОТ* конкретною інформацією відбувається вже тільки на рівні дискурсивної взаємодії мовців.

Перспективою подальших розвідок є зіставлення британських та українських анекдотів тієї чи іншої спрямованості з метою виявлення реалізованого в таких жартах компаративного фрагменту фреймової структури концепту *АНЕКДОТ*.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Гарачковська О. Жанр анекдота на шпальтах газети «Україна Молода». *Український інформаційний простір*. 2019. 2(4). С. 89–98. [https://doi.org/10.31866/2616-7948.2\(4\).2019.187422](https://doi.org/10.31866/2616-7948.2(4).2019.187422)
2. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми. Полтава : Довкілля-К., 2008. 712 с.
3. Славова Л. Л. Мовна особистість політика: когнітивно-дискурсивний аспект. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2010. 357 с.

4. Шевченко І. С. Когнітивно-комунікативна парадигма і аналіз дискурсу. *Дискурс як когнітивно-комунікативний феномен* : монографія. Харків : Константа, 2005. С. 9–21.
5. Dunmire P. Genre as temporarily situated social action: A Study of Temporality and Genre Activity. *Written Communication*. 2000. Vol. 17. № 1. P. 93–138.
6. Самохіна В. О. Жарт у сучасному комунікативному просторі Великої Британії та США: монографія. Х. : ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2012. 360 с.
7. Боса Т. С. Теоретичні засади дослідження мовленнєвого жанру. *Science and Education a New Dimension. Philology*. 2018. VI (42). Iss. 149. С. 11–14.
8. Компаній О. Мовленнєвий жанр: лінгвостилістичний аспект. *Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету*. 2020. (2). С. 157–164. <https://doi.org/10.31499/2307-4906.2.2016.196096>
9. Борисов О. О. Когнітивно-інформаційна параметризація діалогу у британських та українських різножанрових дискурсивних практиках: монографія. Чернігів : Десна Поліграф, 2016. 376 с.
10. Бассай С. М. Анекдот як мовленнєвий жанр. *Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету*. 2015. Вип. V. С. 6–17.
11. Зубач О. Комунікативно-прагматична специфіка сучасного німецького анекдоту. In *Innovative pathway for the development of modern philological sciences in Ukraine and EU countries: Scientific monograph*. Volume 1. Riga, Latvia : “Baltija Publishing”, 2022. P. 575–605. <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-196-1-22>
12. Корнєва Л. М. Про деякі типологічні риси українського анекдоту. *Філологічні науки*. 2009. Вип. 1. С. 55–61.
13. Калита О. Типи комічних текстів та особливості їх стилістичного аналізу. *Лінгвостилістичні студії*. 2015. Вип. 2. С. 54–61.
14. Cambridge Dictionary online. URL: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/>
15. Collins Cobuild English Language Dictionary online. URL: <http://www.collinsdictionary.com/dictionary/english>
16. Oxford Learner's Dictionaries online. URL: <https://en.oxforddictionaries.com/>
17. Longman Dictionary of Contemporary English online. URL: <https://www.ldoceonline.com/>
18. Словник української мови online. Томи 1-14. URL: <https://sum20ua.com>
19. Словник Укрліт.org. URL: <http://ukrlit.org/slovnyk>
20. Словник.ua. URL: <https://slovnyk.ua>
21. Академічний тлумачний словник сучасної української мови в 11 томах. Київ: Наукова думка, 1970-1980. *Webmezha*. URL: <https://sum.in.ua>.
22. Борисов О. О. Ілюзорний світ у комунікативній самопрезентації Дональда Трампа. *Переяславські студії з лінгвістики та лінгводидактики: Серія «Філологія»*. 2024. Вип. 2(1). С. 52–57.